

Brüssel, 8. märts 2018
(OR. en)

6931/18

CORDROGUE 26
SAN 78
RELEX 202

MENETLUSE TULEMUS

Saatja: Nõukogu peasekretariaat

Kuupäev: 8. märts 2018

Saaja: Delegatsioonid

Eelmise dok nr: 6441/18

Teema: Sunnimeetmete alternatiivide kasutamise edendamine narkootikume
tarvitavate õigusrikkujate puhul
– Nõukogu järeldused (8. märts 2018)

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused, mis käsitlevad sunnimeetmete alternatiivide kasutamise edendamist narkootikume tarvitavate õigusrikkujate puhul ning mis võeti nõukogu poolt vastu 8. märtsi 2018. aasta istungil.

Nõukogu järeldused, mis käsitlevad sunnimeetmete alternatiivide kasutamise edendamist narkootikumide tarvitavate õigusrikkujate puhul

Euroopa Liidu Nõukogu ja Euroopa Liidu liikmesriigid,

TUNNISTADES, et ebaseaduslike narkootikumide tarvitamine ja narkosõltuvus on rahvatervise probleem, mis nõuab asjakohast ja tõhusat inimkeskset tervisealast ja sotsiaalset reageerimist, et parandada rahvatervist ning üksikisikute, perekondade ja kogukondade avalikku ohutust;

KINNITADES TAAS, et Euroopa Liidu uimastipoliitika väljatöötamisel ja rakendamisel austatakse inimväärikust, vabadust, demokraatiat, võrdsust, solidaarsust, õigusriigi põhimõtet ja inimõigusi ning iga isiku põhivabadusi;

TULETADES MEELDE, et Euroopa Liidu eesmärk on aidata kaasa narkootikumide nõudluse ja pakkumise vähendamisele Euroopa Liidus integreeritud, tasakaalustatud ja tõendipõhise uimastipoliitika kaudu;

TOONITADES, et ÜRO kolmes uimastikontrolli konventsioonis kutsutakse riike üles nägema oma riigi õigusraamistiku piires ja kooskõlas kohaldatava rahvusvahelise õigusega ning asjakohastel juhtudel alternatiivina süüdimõistmisele või karistusele ette ravi, hariduse, järelravi, rehabiliteerimise ja ühiskonda taasintegreerumise alaseid meetmeid, mida kohaldatakse narkootikumide tarvitajate puhul, kes on toime pannud kõnealustes konventsioonides loetletud õigusrikkumisi;

TULETADES MEELDE, et ÜRO kõrgetasemelistes avaldustes ja resolutsioonides toonitatakse selget vajadust edasise tegevuse järele, sealhulgas vajadust määrata kindlaks ja töötada välja kulutõhusad ja tõendipõhised alternatiivsed lähenemisviisid, ning kaaluda asjakohastel juhtudel selliste meetmete täielikku rakendamist õiguskaitseasutuste, kriminaalõigus-, rahvatervise-, sotsiaal- ja haridussüsteemide ning tervishoiu- ja sotsiaalteenuste pakkujate vahelise koostöö kaudu ning koguda ja jagada andmeid, uurimistulemusi ja parimaid tavasid vastavate meetmete rakendamise vallas;

TUNNISTADES, et narkootikume tarvitavatele õigusrikkujatele süüdimõistmise või karistuse, sealhulgas vabadusekaotuse alternatiivina ette nähtavad meetmed on tõendipõhised ning kujutavad endast olulist toetust inimestele, kes vajavad abi narkootikumide tarvitamise või sõltuvuse tõttu;

KINNITADES TAAS, kui oluline on ravi järjepidevuse põhimõtte kogu kriminaalmenetluse kestel ning proportsionaalsuse põhimõtte riikide poliitikas, samuti seoses narkootikumide tarvitajate poolt toime pandud õigusrikkumistega;

TUNNISTADES, et narkootikume tarvitavate õigusrikkujate puhul võib vabaduskaotuse asemel alternatiivsete lahenduste kasutamine vähendada õigusrikkumiste määra ning leevendada finants- ja halduskoormust ning sotsiaalkulusid, suurendades samas sotsiaalset kaasatust;

ARVESTADES, et vaja on jätkata jõupingutusi alternatiivsete meetmete kasutamise tagamiseks globaalses uimastipoliitikas;

MÄRKIDES, et komisjoni 2016. aasta aruandes uuringu kohta, mis käsitleb sunnimeetmete alternatiive narkootikumiseaduste rikkumistele ja narkootikumidega seotud kuritegudele reageerimisel,¹ jõuti järeldusele, et kõikides liikmesriikides on ette nähtud vähemalt üks alternatiivne meede ning mõnes mitu ning et üldiselt on olemasolevad alternatiivid seotud raviga.

TULETADES samas MEELDE, et uuringus toonitati praktilisi ja halduslikke takistusi liikmesriikides sunnimeetmete alternatiivina pakutavate meetmete kasutamisel ning et alternatiivsete meetmete hindamiseks ja parandamiseks vajalikud andmed on piiratud, eelkõige meetmetes osalemise lõpuleviimise määra ja meetmetes osalejate vajaduste vallas;

VIIDATES Euroopa Liidu narkostrategiale (2013–2020)² ja Euroopa Liidu narkootikumidealasele tegevuskavale (2017–2020),³ milles innustatakse liikmesriike pakkuma ja kohaldama narkootikume tarvitavate õigusrikkujate puhul asjakohastel juhtudel ja kooskõlas oma riigi õigusraamistikuga alternatiive sunnimeetmetele, näiteks haridust, karistuse peatamist ja ravi, uurimise või kohtumenetluse peatamist, rehabilitatsiooni ja taastumist ning järelravi ja ühiskonda taasintegreerumist;

¹ „*Study on alternatives to coercive sanctions as response to drug law offences and drug-related crimes*“, mai 2016, RAND Europe Euroopa Komisjoni tellimusel.

² ELT C 402, 29.12.2012, lk 1–10.

³ ELT C 215, 5.7.2017, lk 21–58.

MÄRKIDES, et sunnimeetmete alternatiive võib kohaldada erinevate, näiteks narkootikumide tarvitamise tõttu toime pandud õigusrikkumiste puhul, et paljudes liikmesriikides ei käsitata narkootikumide kasutamist ja/või isiklikuks kasutamiseks omamist kuriteona ja et liikmesriigid võivad selliseid meetmeid kehtestada õiguspäraselt mis tahes asjassepuutuvate juhtumite puhul, mis hõlmavad narkootikume tarvitavaid õigusrikkujaid asjaomase liikmesriigi õigusest lähtudes;

MÄRKIDES, et erinevate õigusraamistike ja vajaduste tõttu peaksid liikmesriigid sunnimeetmetele alternatiivi pakkuvate meetmete vastuvõtmist ja rakendamist kohandama oma olude ja riiklike õigusraamistikega;

TULETADES MEELDE, et selliste meetmete rakendamisega peaksid kaasnema ELi tasandil lisauuringud, et tagada usaldusväärsed ja võrreldavad andmed nende kohaldamise kohta;

TUNNISTADES, et mõistega „sunnimeetmed“ võidakse liikmesriikide õigusaktide kohaselt viidata ka alternatiividele, mida kasutatakse narkootikume tarvitavate õigusrikkujate puhul traditsiooniliste kriminaalõigusmeetmete asemel või nendele lisaks;

TUNNISTADES, et liikmesriikide pädevuses on töötada välja ja võtta vastu kriminaalõiguspõhimõtted ja kriminaalseadused uimastikuritegude ja karistuste määratluste kohta Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 38 kohaselt, TULETADES samas MEELDE, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 168 kohaselt täiendab Euroopa Liit uimastitest tulenevate tervisekahjustuste vähendamiseks liikmesriikide meetmeid, kaasa arvatud teavitamine ja tõkestamine;

NÕUKOGU

1. TOONITAB, et liikmesriigid peavad narkootikume tarvitavate õigusrikkujate jaoks sätestama ning asjakohastel juhtudel ja kooskõlas oma õigusraamistikega kohaldama sunnimeetmete alternatiivi pakkuvaid meetmeid, et ennetada kuritegevust, vähendada korduvaid õigusrikkumisi ja tõhustada kriminaalõigussüsteemi tulemuslikkust ja tõhusust, pidades samas silmas ka tervisekahjustuste võimalikku vähendamist ja sotsiaalsete riskide minimeerimist.
2. INNUSTAB liikmesriike asjakohastel juhtudel ja oma riiklike õigusaktide piires sätestama ja edendama narkootikume tarvitavate õigusrikkujate jaoks sunnimeetmetele alternatiivi pakkuvate meetmete, näiteks hariduse, (karistuse peatamise ja) ravi, uurimise või kohtumenetluse peatamise, rehabilitatsiooni ja taastumise, järelravi ja ühiskonda taasintegreerumise kättesaadavust, tõhusat rakendamist, jälgimist ja hindamist.
3. TULETAB MEELDE, et neid meetmeid võib rakendada narkootikume tarvitavate õigusrikkujate poolt toime pandud õigusrikkumiste menetlemise erinevates etappides, sealhulgas kohtueelse menetluse ajal, ning kooskõlas riiklike õigusaktidega.
4. KUTSUB liikmesriike ÜLES uurima riikliku poliitika raames olemasolevaid andmeid nende meetmete rakendamise kohta ning jagama neid asjaomaste Euroopa ja riiklike aruandvate asutuste ja järelevalvesüsteemidega.
5. KUTSUB liikmesriike ÜLES tõstma näiteks koolituse kaudu teadlikkust nende meetmete kättesaadavuse ja tõhusa kasutamise kohta ning toetama koostööd riikide poliitikakujundajate, õiguskaitse, rahvatervise, sotsiaal- ja haridusvaldkonna töötajate ja asjakohastel juhtudel narkootikume tarvitavatele õigusrikkujatele tuge pakkuvate isikute vahel.
6. KUTSUB liikmesriike, Euroopa Liidu institutsioone, organeid ja asutusi ÜLES tugevdama rahvusvahelist koostööd, edendades ja jagades ELi mittekuuluvate riikidega häid tavasid sunnimeetmetele alternatiivi pakkuvate meetmete kasutamise kohta ning tõendeid nende meetmete tõhususe kohta.

7. KUTSUB Euroopa Narkootikumide ja Narkomaania Seirekeskust ÜLES jätkama meetmete jälgimist ning teabe ja parimate tavade vahetamist nende meetmete rakendamise, väljatöötamise, tõhususe ja kulutõhususe kohta ning samuti KUTSUB komisjoni ÜLES seda tööd toetama.

8. TULETAB MEELDE komisjoni kohustust viia läbi ELi narkostrategia (2013–2020) ja ELi narkootikumidealase tegevuskava (2017–2020) rakendamise üldine hindamine, milles tuleb muu hulgas arvesse võtta järeltõrjemeetmete alternatiivide küsimuste kohta.
